ဈာန်ဟူသည်

ရိုက်ရိုက်ရှုးရှုး၊ အထူးမြဲမြဲ၊ ရှုအားသန်၊ ဈာန်ဟုခေါ်သတတ်။

ဈာန်အင်္ဂါ (၅) ပါး

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ။

၁။ ဝိတက် – အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံပေါ်သို့ စိတ်ကိုရေးရှုတင်ပေးနေခြင်းသဘော။

၂။ ဝိစာရ – အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံကို ထပ်ကာထပ်ကာ သုံးသပ်နေခြင်းသဘော။

၃။ ပီတိ – အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံကို နှစ်သက်နေခြင်းသဘော။

၄။ သုခ – အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၏ အရသာကို ချမ်းချမ်းသာသာ ခံစားနေခြင်းသဘော။

၅။ ဧကဂ္ဂတာ – အာနာပါနပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံတစ်ခုတည်းပေါ်သို့ စိတ်တျရောက်နေခြင်းသဘော၊ တည်ငြိမ်နေခြင်းသဘော။

ဈာန်လေးပါး

အကုန်ဝိရဏ ဆိတ်ငြိမ်က ဈာနပဌမံ ။ ဝိတက်ဝိစာ ငြိမ်းသည်သာ ဈာန်မှာ ဒုတိယံ။

ပီတိခွာမှ စက်ဆုတ်ကြ ဈာန တတိယံ ။ သု – ဒု – သော – ဒေါ – ချုပ်ပြီးသော မှတ်လော စတုတ္ထံ။ အင်္ဂါငါးတန် ၊ လေးပါးဈာန်ရှိ၊ သဟာဓိ၊ ခေါ်ဘိပဂ္ဂဂ် ။

ဝသီဘော် (၅) တန်

၁။ အာဝဇ္ဇနဝသီဘော် – ဈာန်ဝင်စား၍ ဈာန်အင်္ဂါများကို အလိုရှိတိုင်း ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း။

၂။ သမာပဇ္ဇနဝသီဘော် – ဈာန်ကို အလိုရှိသလို အလိုရှိတိုင်း ဝင်စားနိုင်စွမ်းရှိခြင်း။

၃။ အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော် – ဈာန်ကို (၁–နာရီ၊ ၂–နာရီ စသည်ဖြင့်) အလိုရှိသလောက် အချိန်ကာလပိုင်းခြားအဓိဋ္ဌာန်၍ ဝင်စားနိုင်စွမ်းရှိခြင်း။

၄။ ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော် – ပိုင်းခြားထားသော အချိန်ကာလစေ့သော် ဈာန်မှထနိုင်စွမ်းရှိခြင်း။

၅။ ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော် – ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို အလိုရှိသလို ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း။

မှတ်ချက် ။ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို အမြန်ဆုံး ဆင်ခြင်နိုင်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏ သတ္တိကို အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်ဟုခေါ်၍ ဈာန်အင်္ဂါများကိုပင် အမြန်ဆုံးဆင်ခြင်နိုင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဇောသတ္တိကို ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော်ဟုခေါ်သည်။